

Els brons i l'exèrcit invisible

Autora: Dolors Garcia i Cornellà

Il·lustracions: Quim Bou

Propostes didàctiques: Mariona Masferrer i Irene Garcia Soria

Podeu veure un resum del llibre, així com també de la bibliografia de l'autora i de l'il·lustrador, a l'apartat web de llibres publicats.

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

ACTIVITATS PER A FOMENTAR LA LECTURA

Indicacions per al professorat. (Evidentment, segons criteri del professor, es pot passar directament a l'exercici 4; per a fer el qual, això sí, s'haurà de llegir el fragment manuscrit de la pàgina anterior.)

L'activitat que us proposem té com a principal objectiu presentar *Els brons i l'exèrcit invisible* d'una manera atractiva per tal que els alumnes parteixin d'una bona disposició a l'hora d'encarar-se a aquesta lectura. D'acord amb el gènere de l'obra presentada (el fantàstic i el d'aventures), aquestes activitats inicials aniran encaminades a crear aquest ambient entre els futurs lectors; d'aquesta manera, a més a més, incentivarem la creativitat dels infants fent-los testimonis dels recursos emprats per a la construcció d'aquests mns fantàstics.

Primer de tot caldrà dividir una fotocòpia de la coberta en quatre fragments i amagar-los per l'escola (i retallar, a més a més, el títol del llibre). A través d'unes pistes, i per grups, els alumnes hauran de localitzar els quatre retalls de la coberta, perquè, amb això, aconseguiran la pista definitiva que els portarà cap al llibre que els acompanyarà durant unes setmanes.

Més tard, en el transcurs d'una classe ordinària, es rebrà un paquet a classe dirigit al professor. Caldrà crear expectatives sobre qui pot ser el responsable d'aquell paquet i sobre el seu contingut. Dins el paquet hi haurà el següent missatge per a tots els alumnes:

Us parla el mag Reiter. STOP. Brons petits en greu perill. STOP. Necessitem la vostra ajuda. STOP. Trobeu el nostre llibre per salvar-nos. STOP. Molt urgent. STOP.

A més a més, també podran trobar la primera pista per a la seva recerca.

Aquell qui de l'escola té la clau,
obrirà la porta del palau.

Aquesta primera pista els portarà cap al conserge de l'escola, que guardarà el primer fragment de la coberta del llibre i la següent pista.

Davant les pistes fareu cara de poma
si el cos no teniu ben en forma.

El grup, doncs, es dirigirà al professor de gimnàstica, el qual entregarà un altre dels

fragments de la coberta i la pista que els conduirà cap al tercer.

Someone is teaching you
how to say blue.

El professor d'anglès farà entrega del seu fragment i de la seva pista.

Per lluitar contra el Deric
cal estar a l'últim pic.

Finalment, el cap d'estudis els lliurarà l'últim fragment que necessitaven per tal de compondre la coberta d'*Els brons i l'exèrcit invisible*. Al ajuntar-los, al revers, hi haurà l'última pista per a descobrir on es troba el llibre amagat.

Una caixeta petita que amaga mil mons.

La resposta serà la biblioteca. Un cop allà, els nens entregaran la coberta recomposta a la bibliotecària (la qual els confessarà que els havia estat esperant des de feia molt temps i que ja començava a neguitejar-se). Tot seguit, els donarà la clau d'un dels calaixos on trobaran un fragment del llibre:

– Vénen del món dels humans –va revelar en Lehrer, no gaire convençut del que deia ni del que feia, perquè no sabia pas si era prudent començar a escampar les seves sospites.

– Són humans? –va exclamar en Curial, molt nerviós–. Han entrat humans a la nostra terra?

És que, des de sempre, s'havia considerat que els dos mons estaven condemnats a seguir itineraris paral·lels, llevat d'aquell pacte del treball de nits. Si no era així, si es barrejaven, podien passar grans desastres, encara que cap bron, per més mestre, per més cap, per més savi i per més mag que fos, no sabia exactament de quins desastres es tractava. Però a la Terra dels Brons tothom sabia que els brons havien de viure aquí i els humans allà. I això mai no es qüestionava.

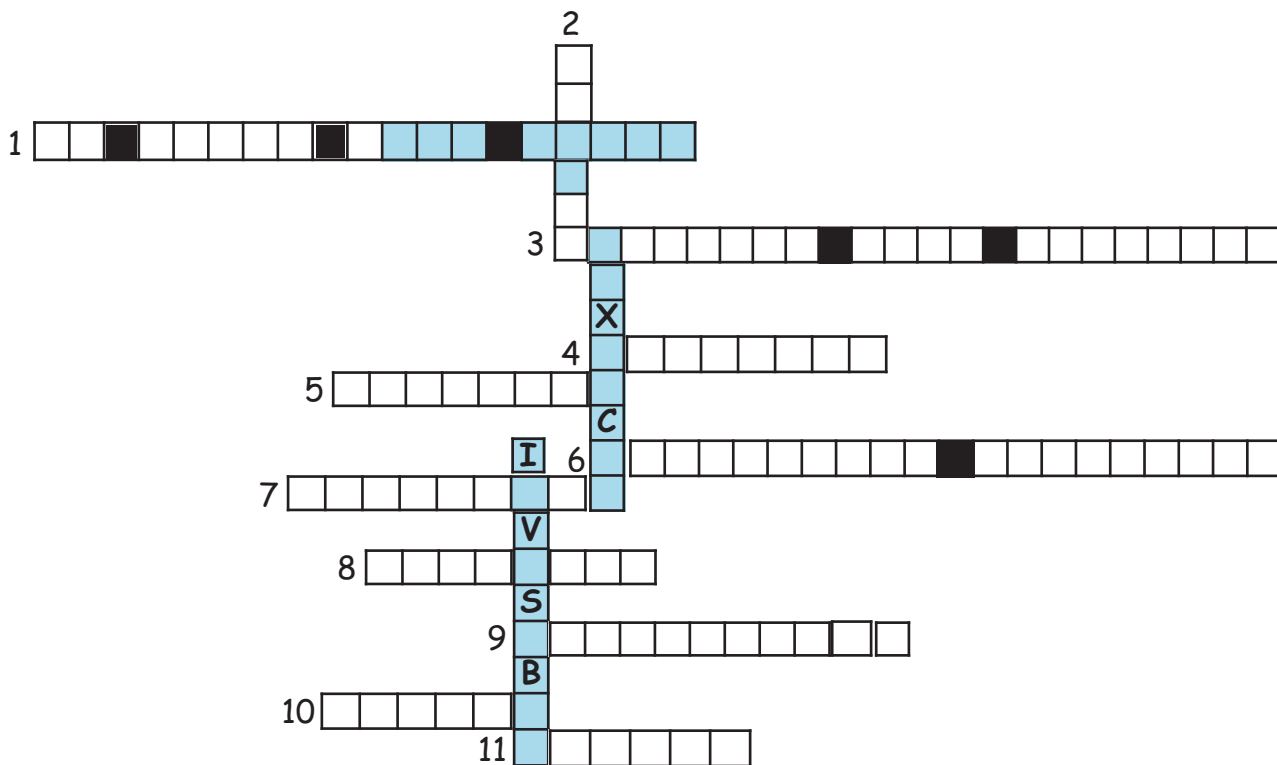
– Vénen del món dels humans, però no són ben bé humans –va intentar explicar en Lehrer.

– Doncs si no són humans, si no són els nostres esperits perversos i si no són brons, què caram són? –va preguntar en Muç, que ja no es podia aguantar més d'impaciència.

– Hi ha una llegenda molt antiga, moltíssim, que ho explica –va dir en Lehrer–. És la llegenda dels oblidats, i aquest matí, de cop, l'he recordat. Ha estat quan els brons de l'escola m'explicàveu per què trobeu a faltar tant les joguines que us han pres. He recordat la llegenda, he fet quatre càlculs i m'he adonat del perill que correm aquesta nit. Però no hi ha ningú al poble amb prou autoritat per bastir una estratègia per fer front a aquest perill.

ACTIVITATS PER A INTRODUIR LA LECTURA

1. **Descobrim el títol del llibre:** Repassa lentament, i amb els ulls ben oberts, el text que vas trobar seguint les pistes. Resol els mots encreuats següents per tal de descobrir els enemics als quals t'hauràs d'enfrontar.

1. On viuen els protagonistes que apareixen al text?
2. Com es diu un dels protagonistes?
3. Què recorda en Lehrer?
4. Quin altre perill pervers temen els brons?
5. En Lehrer intenta _____ d'on ve el misteri.
6. Com estan condemnats a viure el món dels humans i el dels brons?
7. En Lehrer no estava gaire _____ del que deia ni del que feia.
8. Què troben a faltar els brons?
9. En Muç pregunta amb _____.
10. Aquesta nit els brons corren _____.
11. On eren els brons quan expliquen a en Lehrer per què troben a faltar allò que els han pres?

Ja has descobert quin és el títol del llibre? (El trobaràs als quadres en blau.)

DESPRÉS DE LLEGIR

1. Fes una llista dels personatges que apareixen a la novel·la i classifica'ls.

BONS	
DOLENTS	

2. Ara digues per què són importants cada un dels personatges bons que ajuden a salvar els brons petits.

3. Sovint, els brons comparen els personatges dolents a qui s'han d'enfrontar aquesta vegada amb els d'altres ocasions. Recordes què en diuen? Penses que és important aprendre del passat? Explica per què.

4. Quin creus que és el personatge que juga un paper més important a l'aventura? Pensa-t'ho bé perquè hauràs de defensar-lo en veu alta i davant dels teus companys. Seràs capaç de fer guanyar el teu personatge preferit?

5. Si entres a la pàgina web de l'editorial que publica *Els brons i l'exèrcit invisible* podràs descobrir quines han estat les aventures que han convertit els quatre amics en uns experts en valentia. Quina et sembla més perillosa?

6. Llegeix el text següent detingudament i respon les preguntes que se't plantegen.

Els quatre brons i el mag estaven rendits. Aquella concentració exigia un *esforç intens de durada sostinguda*. I aquest és un dels esforços que més desgasten la ment i el cos dels que es concentren.

— Ens fa falta algú més — va sospirar en Reiter, deixant de banda per un moment la concentració i deixant-se anar, rebotat de cansament, damunt d'un dels llits de gel. — Algú molt implicat que ens transmeti les seves ànsies de trobar la *ubicació* del castell. Tots nosaltres patim per aquests brons segrestats, alguns d'ells amb molt poques llunes, però no són germans nostres, ni fills, ni fills de coneguts, només són fills i filles dels nostres veïns, però no hi podem posar ni nom ni cara perquè no els coneixem. Necessitariem algú que sí que els conegués.

— Jo faig tot el que puc, gran mag — va assegurar l'Afra, molt decebuda.

— Ja ho sé, Afra. Que el ritual no surti bé no és pas culpa vostra. És que revesteix una gran dificultat, ja us ho he dit abans, i necessita un esforç enorme per part dels que el realitzen. Sé que feu tot el que podeu, però es veu que no n'hi ha prou.

— I el temps va corrent — es lamentava en Curial, tan extremadament rendit com els altres.

— No sé què hi podríem fer... — es desesperava en Reiter, agafant-se el cap amb les mans. Però vet aquí que, de cop i volta, van sentir algú a l'altra banda del pou de glaç. De primer es van pensar que havia tornat l'exèrcit invisible, potser a buscar més brons de poques llunes. Però no era pas dels invisibles, aquella veu fineta, però esverada i decidida, que se sentia a l'altre costat de la porta.

— Reiter! Si sou aquí, deixeu-me entrar, us ho suplico! Em penso que us puc ajudar!

En Muç, l'Afra, en Curial i en Lleïr es van mirar amb sorpresa. La veu, d'una bron jove, no els era gens desconeguda, per bé que, de moment, no sabien identificar-la.

— Ja sé qui és! — va exclamar en Lleïr de cop i volta —. És la Grund, la mestra de Kloster! La que ens va acompanyar al Bosc Més Blau a solucionar el malefici de les tres harpies!

— Ara ho entenc tot — va murmurar en Reiter, mentre s'afanyava a obrir la porta.

I allà a fora, amb els cabells rossos llepats per la primera llum del dia, tota cansada i amb les galtes vermelles de tant córrer, fins i tot amb petites esgarrinxades a la túnica marró, hi havia la Grund.

— He vingut corrents així que he entès, després de llegir els llibres secrets, que el ritual d'ubicació no *arribaria a bon port* si no era amb la participació d'algun implicat directe — deia la Grund amb la mà al pit, com per intentar aturar una mica la desbandada del seu cor. Perquè resulta que aquella mestra tan jove, que havia endevinat les intencions d'en Reiter amb la lectura dels llibres secrets als quals tenen accés els mestres, feia hores que corria pels camins que unien Kloster i Dorf, enmig de la nit i del fred, sense descansar, ni menjar, ni beure res. — I, com podeu entendre molt bé, jo sóc una implicada directa, jo conec tots els brons que ha segrestat l'exèrcit invisible, conec els seus pares, els seus germans, he estat a casa seva, els he agafat a coll, he jugat amb ells, els he explicat contes i els he cantat cançons.

La Grund estava a punt de defallir, de tan cansada que se sentia, però volia que en Reiter continués amb el ritual com més aviat millor.

— El temps passa i els nostres petits brons corren el perill d'esborrar de la memòria tota la seva vida anterior si no els trobem aviat — deia, amb presses.

— Això pot passar? — va preguntar l'Afra, ben alarmada.

— Sí — va afirmar en Reiter —. En Deric, el príncep dels oblidats, ho fa perquè els brons petits no puguin recordar les seves famílies i així no pateixin més del compte. Els transforma en uns éssers nous, sense passat i sense lligams.

— Això és terrible — va murmurar en Lleïr.

— Reiter, ara sí que no podem perdre més temps! — va exclamar en Curial.

La Grund es va afegir a la rotllana i es va asseure entre en Lleïr i en Curial. En Reiter, una mica apartat, els va tornar a dirigir en la cerimònia.

— Mireu les espurnes — deia —. S'hi torna a dibuixar un mapa, un mapa qualsevol. Apareixen els camins que uneixen els pobles, els noms de les muntanyes, dels boscos i de les valls, dels rius i de les fonts... Busquem el castell d'en Deric, busquem-lo entremig dels boscos i de les valls, a qualsevol dels punts cardinals, busquem-lo...

Els cinc brons, ara sí, estaven plenament concentrats en la recerca del castell, i del cercle en sortien més espurnes que mai. Finalment, va ser en Muç, justament, el que va descobrir la ubicació del castell.

— Ja el veig! Ja el tinc! Ja sé on és! Ja ho sé! — cridava, la mar d'*esverat*. I, a poc a poc, els va guiar per aquell mapa mental.

6.1. Identifica la introducció, el nus i el desenllaç del text que acabes de llegir.

6.2. Sabries situar aquest fragment dins la novel·la?

6.3. Ara, fes un breu resum del capítol on es troba el text.

6.4. Què passa després que els brons descobreixin on és el castell amagat?

6.5. Recordes com aconsegueixen entrar-hi?

6.6. Quins són els personatges que participen del ritual d'ubicació? Repassa els diàlegs i digues quins d'ells parlen en algun moment d'aquest ritual.

6.7. Explica a què es refereix el narrador quan diu "esforç intens de durada sostinguda". Se t'acut alguna activitat de les que fas normalment que també el requereixi?

6.8. Sabries dir d'alguna altra manera l'expressió "deixar-se anar damunt del llit"?

6.9. Què vol dir l'expressió "arribar a bon port"?

6.10. Busca un sinònim de la paraula "ubicació" i un antònim d'"esverat".

6.11. Com compten els anys, els brons?

6.12. Tot seguit, el narrador diu que concentrar-se molt desgasta el cos dels qui ho fan. Penses que és possible, això?

6.13. Per què penses que en Lleir troba terrible el que en Reiter els explica sobre la memòria dels brons de poques llunes?

PER A REFLEXIONAR

Indicacions per al professorat:

Recomanem fer una simple introducció històrica per tal de contextualitzar l'activitat; per tant, caldrà explicar breument el context social de la guerra civil i el franquisme. D'altra banda, es podria seleccionar un fragment adequat del documental emès per Televisió de Catalunya titulat *Els nens perduts del franquisme*, que podreu trobar a Internet.

1. Els brons i l'exèrcit invisible és un llibre de fantasia però, a vegades, si tenim els ulls ben oberts, també podem trobar històries increïbles a la realitat. Ara et proposem que demostris les teves habilitats d'investigador. Descobreix qui eren els "nens perduts del franquisme" i recopila'n tota la informació que puguis. Pots consultar llibres a la biblioteca, navegar per Internet o bé preguntar-ho a algú de la teva família. Porta-ho d'aquí una setmana a classe i entre tots els teus companys segur que descobriu què va passar amb aquests nens que, com els brons petits, van viure situacions ben difícils. Reflexioneu sobre les similituds i diferències que trobeu entre la situació dels brons petits i la dels nens perduts.

2. El mestre de l'escola, en Lehrer, aconsegueix resoldre l'entrellat dels laments gràcies a una llegenda. Saps què és una llegenda? Per a tu, són tan importants com ho són per als brons?

3. Escriu alguna llegenda del lloc on vius o del lloc d'on prové la teva família. Després, llegeix-la en veu alta perquè els teus companys la puguin saber.

4. Tal com deus recordar, l'exèrcit invisible està format pels amics invisibles que els humans creem en la nostra imaginació per a no sentir-nos sols. Intenta recordar alguna vegada que t'hi hages sentit i hages trobat a faltar un amic; imagina't que li escrius un correu electrònic per explicar-li-ho.

SOLUCIONS

Mots encreuats

1. La Terra dels Brons
2. Curial
3. Llegenda dels oblidats
4. Esperits
5. Esbrinar
6. Itineraris paral·lels
7. Convençut
8. Joguines
9. Impaciència
10. Perill
11. Escola

Comprensió del text

6.1. *Introducció:*

Des de “Els quatre brons i el mag estaven rendits.” Fins a “— No sé què hi podríem fer... — es desesperava en Reiter, agafant-se el cap amb les mans.”

Nus

Des de “Però vet aquí que, de cop i volta, van sentir algú a l'altra banda del pou de glaç.” Fins a “Els cinc brons, ara sí, estaven plenament concentrats en la recerca del castell, i del cercle en sortien més espurnes que mai.”

Desenllaç

“Finalment, va ser en Muç, justament, el que va descobrir la ubicació del castell. — Ja el veig! Ja el tinc! Ja sé on és! Ja ho sé! — cridava, la mar d'esverat. I, a poc a poc, els va guiar per aquell mapa mental.”

6.6. Curial, Muç, Lleïr, Afra, Reiter i Grund.

6.9. Acabar bé. Tenir un final feliç.

6.10. Ubicació = Situació.

Esverat > Tranquil o calmat.

6.11. Compten els anys a partir de les llunes.

